

Wijkvisie Nieuwe Park 2009 - 2012

September 2009

Park en dijk: mijn wijk!

*Colofon:*Auteurs:

Rik Scheele en Joke van der Bent (gemeente Gouda)

Wilma Neefjes (wijkteam Nieuwe Park)

1. Inleiding op de visie

In 2008 is de nota "Ruimte geven om verantwoordelijkheid te nemen" door de raad aangenomen. Met deze nota is een nieuwe fase in de Goudse wijkaanpak aangebroken. De jaarprogramma's, waarin de acties komen te staan die per jaar in een wijk ondernomen gaan worden, worden vanaf nu gebaseerd op een analyse van en visie op de wijk. Door op deze systematische wijze in de wijken te werken aan leefbaarheid en veiligheid, werken we aan zichtbare resultaten zowel op korte als op langere termijn.

Met de nieuwe werkwijze is ook gekozen voor een gezamenlijke aanpak. Alle partners in de wijkaanpak doen mee en leveren hun aandeel. De vaste partners zijn de wijkteams, de woningcorporaties, de politie en de welzijnswerkers. Daarnaast zijn er per wijk vaak nog andere partijen die aan tafel zitten.

In februari en maart 2009 zijn er in de 13 wijkaanpakwijken wijkanalysebijeenkomsten gehouden. Op deze bijeenkomsten is het statistische materiaal gepresenteerd aan de partners. Dit gebeurde per thema. Naast de feiten hebben de partners vervolgens hun beleving van de wijk gezet. Tenslotte is gezamenlijk een SWOT-analyse gemaakt. In een aantal wijken heeft het wijkteam nog nader onderzoek gedaan onder de bewoners. In juni 2009 is de SWOT-analyse uitgewerkt tot een visie op de wijk. De belangrijkste thema's zijn hierin uitgewerkt. In het najaar 2009 zal hier tenslotte een jaarprogramma op geschreven worden, wat vervolgens tot eind 2010 uitgevoerd zal worden. Daarna zal een nieuw jaarprogramma gemaakt worden.

In dit visiedocument is bewust een keuze gemaakt voor een aantal thema's. Er is prioriteit gesteld bij de aanpak van deze onderwerpen. Dit betekent niet dat de andere punten geen aandacht meer krijgen, er wordt echter een focus gelegd op de gekozen punten. Uiteraard is er altijd flexibiliteit om op actuele ontwikkelingen in te springen. Jaarlijks zullen zowel analyse en visie herijkt worden en na 3 of 4 jaar opnieuw geschreven worden.

Korte wijkbeschrijving

Nieuwe Park is een wijk met 1.361 mensen, daarmee is Nieuwe Park een van de kleinste wijkaanpak-wijken. Maar de komende jaren gaat Nieuwe Park flink groeien, door de bouwlocaties die momenteel worden ontwikkeld. In Nieuwe Park zijn veel scholen, speciaal lager en (speciaal) middelbaar onderwijs gevestigd. Deze hebben allemaal een bovenstedelijke functie. Het aandeel speciaal onderwijs zal daarbij door herontwikkeling van Winterdijk 14 verder toenemen. Hierdoor en door de ligging van het station in de wijk is er veel (fiets)mobiliteit in de wijk. In de wijk zijn twee verzorgingshuizen. Daardoor zijn er relatief veel ouderen in de wijk. Het NS station en het busstation liggen in de wijk. Ook dit draagt bij aan verkeersmobiliteit door de wijk. 48% van de huishoudens bestaat uit 1 persoon. Er zijn weinig voorzieningen voor de wijk. Er is één supermarkt in het midden van de wijk en een beperkt aantal kleine winkeltjes aan de zuidzijde. Deze laatste nemen af door de aangekondigde sloop en herontwikkeling naar grote detailhandel. De wijk is voor voorzieningen voornamelijk aangewezen op de Binnenstad. Tot slot beslaat het bedrijvenpark Nieuwe Gouwe (Nieuwe Park West) ongeveer een derde van de oppervlakte van de wijk. Ook zijn in de woonwijk zijn grote bedrijven gevestigd zoals de Goudse Verzekeringen, BAM en een verzamelgebouw bij het station.

2. SWOT analyse van Nieuwe Park

Sterk	Zwak
<ul style="list-style-type: none">• Hoge participatie in de buurt• Scholen betrokken bij de buurt• Ligging en bereikbaarheid is goed• Een mooi en groen park ligt centraal in de wijk	<ul style="list-style-type: none">• Onevenwichtige bevolkingsopbouw (veel ouderen)• Gemis van een buurthuis of andere ontmoetingsplek• Veel verkeer door het Park en de Kattensingel• Geïsoleerde ligging voor zwakke verkeersdeelnemers• Gebrek aan wijkvoorzieningen Gebrek aan waterberging
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none">• Nieuwbouw zou gewenste voorzieningen kunnen bieden• Inrichten van een trap/speelveldje aan de Dijkkant in gezamenlijk gebruik met scholen bij herinrichting scholenterrein• Aantrekkelijke en verbeterde veilige inrichting van de openbare ruimte rondom de nieuwbouw en door herinrichting bij vervanging riool en kademuur	<ul style="list-style-type: none">• Onvoldoende vrijwilligers voor de wijk in de toekomst• Bouwactiviteiten verhogen de verkeers- en parkeerdruk en geven overlast• Herinrichting Burgemeester Jamessingel• Trage planontwikkeling, ook buiten de wijk• Hoge doorstroming bewoners is niet goed voor de sociale samenhang; door grote groei moet

<ul style="list-style-type: none"> • Aanleg Zuidwestelijke Randweg, aanpassen Kattensingel en Winterdijk en aanbrengen verkeersknip van Bergen IJzendoornpark kan de verkeersveiligheid in de wijk verhogen • Nieuwe bewoners in de wijk brengen ook nieuw elan in de wijk 	<p>weer sociale samenhang worden gecreëerd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schade / overlast / onrust door bouwactiviteiten • Reizigers met nachttrein NS kunnen overlast veroorzaken • Afname groen door bouwprojecten • Gebrek aan samenhangende visie voor de wijk; een wijk is meer dan een optelsom van woningen alleen
--	--

In de bovenstaande SWOT-analyse staan de sterke en zwakke punten van de wijk, evenals de kansen en bedreigingen die op de wijk afkomen in de komende jaren.

Deze SWOT-analyse is gebaseerd op een uitgebreide analyse van diverse gegevens, zowel feiten als ervaringen met de wijk. Het is hiermee een weerslag van de visie van bewoners en professionals op de wijk. Op basis van de SWOT-analyse is bepaald wat de werkvelden zijn waarop iedereen zich in de komende jaren in wil zetten. De dikgedrukte punten in de SWOT-analyse zijn verwant aan de gekozen thema's, deze worden versterkt of juist bestreden.

Op de visiebijeenkomst op 18 juni 2009 is er in overleg tussen het een aantal leden van wijkteam, een vertegenwoordiger van woningbouwcorporatie Mozaïek Wonen, de wijkagent, de wijkconsulent van Factor-G en de wijkcoördinator van de gemeente voor gekozen om voor de komende jaren de volgende thema's te benoemen:

1. (Bereikbare) Voorzieningen voor iedereen
2. Verkeer / parkeren
3. Sociale samenhang bevorderen
4. Bouwlocaties in relatie tot behoud van positieve woonbeleving

Thema 1: (Bereikbare) Voorzieningen voor iedereen

Uit de wijkanalyse blijkt dat er in Nieuwe Park momenteel een gebrek is aan een aantal algemene voorzieningen. In de wijk staat wel een aantal grote stedelijk, zelfs regionaal gerichte scholen maar ze bieden -in principe - geen voorzieningen aan de wijk. Huize Winterdijk is evenmin wijkgericht; ze heeft een landelijke cliëntèle. Er is nog slechts één huisartsenpraktijk in de wijk. Voorts zijn er geen andere medisch georiënteerde voorzieningen. Daarnaast is er momenteel geen logische ontmoetingsplek voor wijkbewoners. De supermarkt vervult wel een ontmoetingsfunctie, maar die zal op korte termijn verhuizen naar een minder centraal in de wijk gelegen locatie in een winkel voor een veel groter bedieningsgebied. Tot slot is er behoefte aan een plek waar de jeugd zich kan vermaken, zoals een trapveldje. Bereikbaarheid met het openbaar vervoer is door ligging van het NS-station en busstation goed, voor de ouderen in de wijk blijkt het echter toch lastig om het station te bereiken door de grote loopafstand. Voorzieningen buiten de wijk hebben en geen ontmoetingsfunctie op wijkniveau en zijn door de drukke wegen en spoor rond de wijk voor langzaamverkeer voor een deel van de bewoners minder bereikbaar.

Nieuwe Park is zoals gezegd een vrij kleine wijk. De komende jaren zal de wijk waarschijnlijk groeien naar zo'n 2000 inwoners. Ook dit aantal zorgt er niet voor dat het realistisch is om te verwachten (of na te streven) dat er op alle genoemde typen afzonderlijke voorzieningen voor Nieuwe Park zullen komen. Wellicht vestigt zich nóg een huisarts in de wijk. Volgens een aantal wijkaanpak-partners ligt dit buiten hun invloedssfeer, het wijkteam is het hier niet mee eens. Door sturing via het bestemmingsplan en door het aangaan van bepaalde "combi's" (bijv. school, Gemiva en een medische voorziening).

Waar wel op ingezet kan worden is het realiseren van een trapveld in samenwerking met de scholen in de wijk, die voor buitensporten nu ook aangewezen zijn op locaties buiten de wijk. Een sportveld dat overdag door de scholen wordt gebruikt, zou buiten schooltijd dienst kunnen doen als trapveld voor de wijkjeugd. Aan dit idee zitten echter ook nog veel haken en ogen, zoals het vinden van een geschikte locatie. Die locatie zou mogelijk gevonden kunnen worden in het scholenterrein waar nu het lege Spectrumgebouw staat.

Ten aanzien van het realiseren van bereikbare voorzieningen op het gebied van gezondheid kan onderzocht worden hoe de verzorgingshuizen hier nu en in de toekomst mee om willen gaan. Wellicht dat dit aanknopingspunten biedt.

Naast de behoefte aan een trapveld voor de jeugd, leeft ook de behoefte aan een ontmoetingsruimte voor de wijk. Het is niet realistisch om te verwachten dat hiervoor een afzonderlijke ruimte kan worden gemaakt, bijvoorbeeld in de plannen voor het Rode Dorp. Het zou logischer zijn om in overleg met de onderwijs- en verzorgingsvoorzieningen in de wijk te bekijken of een deel van hun ruimte aangepast zou kunnen worden, of mee te nemen in de nog te ontwikkelen scholencluster zodat gecombineerd gebruik door de wijk beter mogelijk wordt gemaakt.

Tot slot zou een vorm van flexibel vervoer (een Buurtbusachtige voorziening?) voor met name de ouderen uit Nieuwe Park van/naar Station, supermarkt, gezondheidsvoorzieningen en ontmoetingsplekken ook te overwegen zijn. Dit zou nader onderzocht moeten worden, omdat momenteel hierover nog te veel onduidelijk is. Een andere optie is het streven naar beter bereikbare mobiele voorzieningen (op het gebied van gezondheid, winkel e.d.).

Doel

Het doel is om de komende jaren het aantal bereikbare voorzieningen op het gebied van 'ontmoeting', 'gezondheid', 'winkels' voor de bewoners van Nieuwe Park te verhogen.

Streefbeeld

Als streefbeeld wordt benoemd dat in de komende 3 jaar in ieder geval is onderzocht wat haalbaar is ten aanzien van de realisatie van hierboven vermeldde voorzieningen en dat een aantal ontwikkelingen in gang zijn gezet. Belangrijk is dat deze voorzieningen voor alle inwoners van Nieuwe Park vanuit het eigen huis goed bereikbaar zijn..

Thema 2: Verkeer / parkeren

Zoals gezegd is de bereikbaarheid van Nieuwe Park met het openbaar vervoer erg goed te noemen. Hier zit dan ook geen knelpunt. Er is wel een knelpunt op het gebied van auto- en fietsverkeer en op het gebied van parkeren.

Nieuwe Park is een centraal in Gouda gelegen wijk, met een aantal in en rond de wijk gesitueerde voorzieningen en bedrijven. Verkeersoverlast bestaat omdat bepaalde bedrijven en voorzieningen zwaar in- en uit de wijk gaand verkeer met zich meebrengen en zijn er gevaarlijke situaties aan te wijzen doordat de bedrijven en scholen dicht bij elkaar zitten. Zo is het gevaarlijk voor fietsers tijdens de (school)spitstijden. Nieuwe Park kent door de centrale ligging een hoge verkeersdruk. Een aantal aangekondigde maatregelen kan hier verlichting in aan gaan brengen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de aanleg van Zuidwestelijke Randweg, het aanpassen van de Kattensingel en het aanbrengen van de verkeersknip bij het Van Bergen IJzendoornpark. Tegelijkertijd is er een bedreiging door verdichting met woningen en winkels en autonome groei van het verkeer.

Ook de parkeerdruk is hoog te noemen. De parkeerdruk in de Binnenstad straalt af op Nieuwe Park. Momenteel wordt er in de binnenstad op een aantal plekken gewerkt aan verbetering van het parkeren (Bolwerk, extra parkeerdek schouwburgterrein), wellicht dat dit verlichting in Nieuwe Park geeft. Het niet verlenen van tweede en meer parkeervergunningen voor de Binnenstad en een nieuw avondregime zijn weer een bedreiging.

Een aantal zaken kan binnen de wijk opgepakt worden, maar de meeste maatregelen op het gebied van verkeer en parkeren worden stadsbreed genomen. In de ogen van de wijkaanpak-partners wordt aan het verkeer en parkeren in en rond Nieuwe Park momenteel voldoende aandacht besteed. Maar het is wel van belang om in het kader van de wijkvisie de aandacht voor dit thema te behouden. En om aan de slag te gaan met de zaken die wijkspecifiek opgepakt kunnen worden (bijvoorbeeld de onveilige situaties rond de schoolspitstijden). De herinrichting biedt kansen.

Tijdens de visie avond werd gesuggereerd dat er wellicht in het kader van het Pact van Savelberg afspraken zijn gemaakt over wijkgerichte gezondheidszorg die relevant kunnen zijn voor Nieuwe Park. Indien inderdaad relevant, kan t.z.t. uitgezocht worden.

Doel

Verhogen van de verkeersveiligheid, met name voor kwetsbare groepen zoals scholieren. En verlagen van de verkeer- en parkeerdruk op Nieuwe Park, voor zover dat mogelijk is voor een wijk die zo dicht tegen het centrum van Gouda aan ligt.

Streefbeeld

Het streefbeeld is dat een aantal kwetsbare verkeersdeelnemers zich veiliger door Nieuwe Park kunnen bewegen dan nu het geval is én dat de verkeer- en parkeerdruk merkbaar is afgenomen.

Thema 3: Sociale samenhang bevorderen

In Nieuwe Park woont een afspiegeling van de Goudse bevolking. 80,2% van de bewoners is autochtoon, 8,7% is Marokkaans, 7,3% westers allochtoon en 3,7% niet-westers. Dit komt ongeveer overeen met het Gouds gemiddelde. Qua leeftijdsopbouw is een oververtegenwoordiging te zien van ouderen: 26% van de bewoners is 65 jaar of ouder (voor heel Gouda is dit 14%). Mede hierdoor is ook het aantal eenpersoonshuishoudens hoog.

Deze vrij gemêleerde samenstelling van de wijk, gekoppeld aan de ruimtelijke verdeling van verschillende inwoners over de wijk (ouderen bij ouderen, inkomensklassen verdeeld over de wijk) zorgt ervoor dat de interactie tussen de verschillende wijkbewoners niet automatisch van de grond komt. Hierbij komt dat Nieuwe Park de komende jaren flink gaat groeien. De nieuwe inwoners moeten hun plaats vinden in de wijk. Ook dit gaat niet vanzelf. Aan de andere kant, vormt de komst van nieuwe inwoners ook een kans, omdat zij nieuwe ideeën mee de wijk inbrengen. Het is hierbij wel van belang dat de nieuwe bewoners goed ontvangen worden, zodat zij ook daadwerkelijk een positieve bijdrage aan de wijk kunnen gaan leveren. Mozaïek Wonen geeft aan dat hier gerichte aandacht zal worden besteed na de oplevering van de nieuwe woningen. Tevens is gebleken dat het leren spelen met elkaar door jongeren aandacht vraagt, evenals het voorkomen van het in een isolement raken van de vele ouderen. Elkaar kennen heeft tevens een positief effect op de veiligheid.

Momenteel kent Nieuwe Park een hoge participatiegraad, ook door samenwerking tussen de bewoners en de in de wijk gelegen instellingen. Het wijkteam vervult hierin een belangrijke rol. Nieuwe Park kent een actief en goed georganiseerd wijkteam dat maandelijks een zeer informatieve wijkkrant maakt en verspreid in de wijk. Onderdeel van het wijkteam is ook een buurtpreventieteam waar verspreid over de hele wijk meer dan tien straatcontactpersonen deel van uitmaken.

De uitdaging voor de komende jaren is om de participatiegraad van de Nieuwe Parkers hoog te houden, zodat mensen elkaar leren kennen. Het werven van nieuwe vrijwilligers is hierbij een permanent aandachtspunt.

Doel

Het behoud en verder uitbouwen van de sociale cohesie en de goede onderlinge contacten tussen de verschillende inwoners van Nieuwe Park. Het goed 'opnemen' van de toekomstige nieuwe inwoners in de wijk.

Streefbeeld

Het streefbeeld is dat inwoners van Nieuwe Park goed bekend zijn met elkaar en met de manieren om actief te zijn in de eigen wijk. Dit uit zich in onderlinge betrokkenheid en de organisatie van een flink aantal (wijk-) activiteiten.

Thema 4: Bouwlocaties in relatie tot behoud van positieve woonbeleving

Momenteel zijn er verschillende bouwlocaties in de wijk, waaronder Gouwestein, Het Segment, Rode Dorp, Drie Notenbomen, GMF, Vergeerlocatie. Naast een stijging van de populatie in de wijk, zorgen deze bouwactiviteiten en andere projecten ook voor een tijdelijke aantasting van de positieve woonbeleving tijdens de 'verbouwing'. En aangezien deze verbouwing een periode van meerdere jaren beslaat, is het risico dat de 'rommeligheid' en overlast hiervan een effect heeft op de beleving en leefbaarheid van de wijk.

Daarom is het van belang om de overlast zoveel als mogelijk te beperken en daarnaast extra te investeren in 'schoon, heel en veilig', om te voorkomen dat de verrommeling 'overslaat' naar de rest van de wijk, schade wordt voorkomen en de wijk bereikbaar blijft. Hiervoor is een goede samenwerking tussen uitvoerders/opdrachtgevers, bewoners en gemeente nodig.

Doel

Doel is het behouden van een bereikbare en mooie en hele wijk, de overlast te beperken en goed te communiceren (de bewoner moet weten waar hij aan toe is) tijdens de 'verbouwing' van Nieuwe Park.

Streefbeeld

Het streven voor de periode 2009 – 2012 ten aanzien van dit thema is als volgt te verwoorden:

Wijkbewoners die zich niet hebben gestoord aan de bouwactiviteiten; coördinatie van bouwactiviteiten en bouwlogistiek zijn goed verlopen; processen waren goed op elkaar afgestemd. Wijkbewoners hebben gedurende de periode waarin de bouwactiviteiten plaatsvonden, geleefd in wijk die naar vermogen optimaal schoon, heel en veilig werd gehouden. Reparaties en noodzakelijke maatregelen ter voorkoming van schade werden onmiddellijk uitgevoerd en waar nodig werd handhavend opgetreden. En bouwlocaties, waar de planontwikkeling vertragingen oploopt, een tijdelijke functie ten behoeve van de wijk krijgen en/of zo worden ingericht dat zij zo min mogelijk afbreuk doen aan de wijk.